

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

16 ianuarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, împotriva sentinței Judecătorei Strășeni din 22 iunie 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 octombrie 2018, în privința inculpatului

Patrinichi Oleg.

<i>instanța de fond:</i>	<i>Termenul de examinare,</i> <i>06.12.2017 – 22.06.2018,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>26.07.2018 – 01.10.2018,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>04.12.2018 – 16.01.2019.</i>

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătorei Strășeni din 22 iunie 2018, cauza fiind judecată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Patrinichi Oleg a fost condamnat în baza art. 349 alin. (1) Cod penal la 100 ore de muncă neremunerată în folosul comunității și în baza art. 349 alin. (1¹) Cod penal la 130 ore de muncă neremunerată în folosul comunității.

Conform art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă de 160 ore de muncă neremunerată în folosul comunității.

De la inculpat s-a încasat prejudiciul moral în beneficiul lui Răileanu Gheorghe în suma de 5000 lei și în folosul lui Levițchi Alexandru în mărime de 5000 lei.

2. Instanța de fond a constatat că la 21 septembrie 2017, aproximativ ora 23.15, inculpatul Patrinichi Oleg, aflându-se în centrul s. xx, r-nul Strășeni, unde localnicii sărbătoreau hramul satului, fiind în stare de ebrietate alcoolică avansată, a inițiat un conflict cu mai multe persoane, care ulterior a escaladat în altercații fizice. Pentru aplanarea conflictului a fost solicitată intervenția angajaților Inspectoratului de Poliție xx, care erau antrenați în menținerea ordinii publice în această localitate. La fața locului s-au deplasat ofițerul superior de sector al Postului de poliție xx, Raileanu

Gheorghe și ofițerul de investigații Levițchi Alexandru, care fiind persoane cu funcții de răspundere, având obligația de a întreprinde măsuri de menținere, asigurare și restabilire a ordinii și securității publice, precum și de prevenire a infracțiunilor și contravențiilor, sau apropiat de locul incidentului și, legitimându-se celor prezenți ca fiind polițiști, iar Raileanu Gheorghe, fiind îmbrăcat în uniformă de polițist, i-au solicitat lui Patrinichi Oleg să înceteze comportamentul agresiv. Însă, Patrinichi Oleg, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale ilegale, manifestând în continuare un comportament agresiv și lipsit de respect față de agenții de poliție din cadrul Inspectoratului de Poliție xx, a început să-i numească cu cuvinte necenzurate și să-l amenințe cu răfuiala fizică pe ofițerul superior de sector al Postului de poliție Onești, Răileanu Gheorghe.

Tot atunci, angajații Inspectoratului de Poliție Strășeni, Răileanu Gheorghe și Levițchi Alexandru, i-au solicitat lui Patrinichi Oleg, să înceteze comportamentul agresiv, dar ultimul, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale ilegale, a manifestat un comportament agresiv și lipsit de respect față de agenții de poliție, a continuat să-i numească cu cuvinte necenzurate, apoi i-a aplicat ofițerului de investigații Levițchi Alexandru o lovitură cu pumnul în față și o lovitură cu pumnul în piept, în rezultatul cărui fapt, conform raportului de expertiză nr.145 din 15.11.2017, i-a provocat vătămări corporale neînsemnate, sub forma de echimoză pe barbă și echimoză în zona cutiei toracice.

Instanța a reținut că, cauza fiind judecată în procedura simplificată, prevăzută la art. 364¹ Cod de procedură penală, probele administrate au dovedit pe deplin vinovăția inculpatului și i-a încadrat acțiunile în baza art. 349 alin. (1) și art. 349 alin.(1¹) Cod penal, ca amenințarea cu vătămarea integrității corporale sau a sănătății, persoanei cu funcție de răspundere, în scopul sistării activității ei de serviciu în legătură cu participarea acestei persoane la prevenirea ori curmarea unei infracțiuni sau a unei fapte antisocial și respectiv, aplicarea violenței nepericuloase pentru viața sau sănătate față de persoana cu funcție de răspundere *ori a rudelor ei apropiate, fie nimicirea bunurilor acestora în scopul sistării activității lor de serviciu ori schimbării caracterului ei în interesul celui care aplică violența sau al altei persoane, precum și aceleași acțiuni aplicate împotriva persoanei care își îndeplinește datoria obștească sau a rudelor ei apropiate* în legătură cu participarea acestei persoane la prevenirea ori curmarea unei infracțiuni sau a unor fapte antisociale.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului, instanța a ținut cont de prevederile art. 3, 6-7, 61, 62, 75, 77 Cod penal, de caracterul prejudiciabil și gradul social al faptei comise, de circumstanțele care atenuază ori agravează răspunderea, că inculpatul la locul de trai se caracterizează pozitiv, că a comis o infracțiune mai puțin gravă și în stare de ebrietate, concluzionând că corectarea și reeducarea lui este posibilă prin stabilirea unei pedepse sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, în conformitate cu prevederile art. 364¹ (8) Cod de procedură penală.

3. Procurorul în Procuratura raionului Strășeni, Eduard Camerzan, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 349 alin. (1) Cod penal la 1 an închisoare, în baza art. art. 349 alin. (1¹) Cod penal la 1 ani și 6 luni închisoare, iar în temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal definitiv la 2 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip

semiînchis, cu încasarea de la inculpat a cheltuielilor judiciare în sumă de 448 lei, pentru efectuarea rapoartelor de expertiză medico-legală.

Apelantul a invocat că pedeapsa aplicată inculpatului este prea blândă, ignorându-se faptul că infracțiunile de care a fost recunoscut vinovat inculpatul sunt de natură să afecteze în mod direct imaginea organelor de drept și față de astfel de fapte urmează a fi luată o atitudine riguroasă, prin aplicarea unei sancțiuni corespunzătoare.

Instanța deși a constatat existența circumstanței agravante, săvârșirea infracțiunii în stare de ebrietate alcoolică, dar nu a reținut-o la individualizarea pedepsei inculpatului, iar argumentându-și pedeapsa prin prisma circumstanței atenuante, ca caracteristica pozitivă emisă de autoritățile locale, nu a reținut că la caz lipsesc astfel de circumstanțe și că această caracteristică nu rezidă criticii, deoarece inculpatul s-a mai aflat în conflict cu legea.

Omis de instanță a fost și faptul că la faza de urmărire penală inculpatul nu a recunoscut vina, nu a conlucrat cu ancheta, prin comportamentul său în mod direct sfida și provoca partea vătămată și tocmai în instanța de judecată și-a schimbat radical comportamentul.

La fel, la individualizarea pedepsei urmează să se ea în considerare locul unde au fost săvârșite infracțiunile, în stradă, în apropiere de centrul localității, un loc permanent vizitat de persoane, de familii cu copii minori, unde populația activă a localității s-a aflat acolo fiind martori la acțiunile ilegale ale inculpatului, că infracțiunile săvârșite, fac parte din categoria celor despre care se discută mult în comunitatea unui sat, fapt care-i afectează imaginea și pune într-o lumină stânjitoare victimele, fiindcă unul dintre polițiști fiind ofițerul de sector care păstrează ordinea din localitatea respectivă și interacționează permanent cu locuitorii, intervenind să curme acțiunile ilegale ale inculpatului, care l-a numit cu cuvinte înjositoare și prin manifestarea unui comportament obraznic l-a înjosit în fața satului.

Aplicarea unei sancțiuni de 160 ore de muncă neremunerată în folosul comunității, ar stârni dubii și întrebări la eficiența înfăptuirii justiției de către organele de drept și ar încuraja anume elemente criminale să se simtă practic nepedepsite pentru faptele pe care le comit, lucru care urmează a fi contracarat, prin aplicarea unor pedepse mai aspre, cel puțin rezonabile.

Instanța de fond nu s-a expus asupra solicitării acuzării privind încasarea cheltuielilor judiciare suportate la faza de urmărire penală în mărime de 448 lei dintre care 128 lei pentru efectuarea raportului de constatare medico-legală nr.270 din 22.09.2017 și 320 lei pentru efectuarea raportului de expertiză medico-legală nr.145 din 15.11.2017, care reieșind din prevederile art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, urmează a fi suportate de condamnat, or, trecute în contul statului.

Este echitabil ca obligația inculpatului de a suporta cheltuielile judiciare și fie integrală, întrucât săvârșirea unei infracțiuni atrage în mod inevitabil desfășurarea urmăririi penale, care în mod logic și inevitabil atrage cheltuieli. Obligația de a suporta cheltuielile judiciare este una totală, stabilindu-se vinovăția inculpatului în săvârșirea unei infracțiuni, acestuia îi revine obligația de a plăti statului toate cheltuielile efectuate de la începerea urmăririi penale și până la punerea în executare a hotărârii de condamnare.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 octombrie 2018, apelul a fost respins, ca nefondat.

Instanța de apel a statuat, că instanța de fond la aplicarea pedepsei a ținut cont de toate circumstanțele reale și personale ale inculpatului, și corespunzător le-a raportat la prevederile Codului penal, ce guvernează instituția individualizării și aplicării pedepsei, respectând prevederile art. 6, 7, 61, 75 – 78 Cod penal, stabilind inculpatului o pedeapsă echitabilă.

Or, potrivit art.7, 61 Cod penal, la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea penală. Pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului ce se aplică de instanțele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor. Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Reținând la caz, art. 76 Cod penal, ca circumstanță atenuantă, caracteristica pozitivă a inculpatului la locul de trai, contribuirea la descoperirea infracțiunilor, sub aspectul că inculpatul a recunoscut faptele incriminate prin rechizitoriu, cât și art. 77 Cod penal, circumstanța agravantă, ca săvârșirea infracțiunii de către o persoană în stare de ebrietate produsă de alcool, precum și că infracțiunile comise de inculpat se califică ca mai puțin grave, instanța de fond la stabilirea pedepsei a ținut cont de funcțiile acesteia, și anume, reeducarea persoanei și prevenirea generală, just considerând că a fost aplicată acea pedeapsă care va putea asigura realizarea funcțiilor ei.

Realizarea scopurilor pedepsei penale propuse de legiuitor la art. 61 Cod penal și anume reeducarea inculpatului vor fi atinse prin stabilirea inculpatului a unei pedepse neprivative de libertate, sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, pedeapsă ce va asigura executarea scopului propus de legiuitor și va realiza funcția coercitivă prin aptitudinea de a impune inculpatul, care a atentat la o valoare socială ocrotită de Legea penală să muncească, să aducă un aport comunității.

La fel, pedeapsa respectivă reprezintă o pedeapsă proporțională atât cu gravitatea efectivă a faptelor comise de inculpat, cât și cu personalitatea acestuia, aspecte care conduc la ideea că funcția de reeducare a pedepsei va fi realizată, inculpatul putând fi redat societății, fără teama că ar mai săvârși alte infracțiuni și fără executarea efectivă a pedepsei, prin stimularea eforturilor de autoeducare ale inculpatului, dovedită prin buna conduită în termenul de încercare.

În același timp, instanța de apel a respins solicitarea apelantului, privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare în sumă de 448 lei.

Astfel, potrivit art. 142 alin. (1), 143 alin. (2), 227 alin. (3), 228 alin. (4) Cod de procedură penală, art. 15/2 alin. (2) din Legea nr.1086 din 23.06.2000, cu privire la expertiza judiciară, constatările tehnico-științifice și medico-legale, cât și din actele cauzei rezultă că expertiza medico-legală, efectuată în privința părții vătămate, în vederea stabilirii gradului de gravitate și a caracterului vătămarilor integrității corporale a acesteia a fost ordonată și efectuată la indicația organului de urmărire penală/ procuror, în vederea constatării existenței leziunilor corporale și a gradului acestora. Acestea, fiind acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și

formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina părții acuzării, și respectiv, reprezintă cheltuieli judiciare ce sunt achitate din bugetul statului.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurenta invocă că instanța de apel nu s-a expus asupra prevederilor art. 7, 6, 75, 76 Cod penal, astfel că nu a efectuat procedura de individualizare și stabilirea duratei și cuantumului pedepsei.

Instanța nu a indicat care anume circumstanțe ale cauzei sunt atenuante și în corelație cu care date despre persoana vinovatului ele servesc temei pentru aplicarea pedepsei de munca neremunerată, în situația în care inculpatul a comis o infracțiune mai puțin gravă, anterior a fost condamnat pentru infracțiuni de sustragere, a comis infracțiunea în stare de ebrietate alcoolică, iar prin aptitudinea sa față de fapta comisă, a acostat și agresat colaboratorii de poliție.

S-a ignorat faptul că, la caz, lipsesc circumstanțe atenuante, iar cea reținută de instanță, ca caracteristica pozitivă, nu rezistă criticii, deoarece inculpatul anterior s-a mai aflat în conflict cu legea, de cel puțin două ori.

Decizia, la motivarea stabilirii pedepsei, contravine prevederilor art. 394 alin. (2) pct. 3) Cod de procedură penală, deoarece nu cuprinde motivele de aplicare a pedepsei cu munca neremunerată.

Or, în temeiul prevederilor art. 75 Cod penal, corectarea inculpatului este posibilă numai prin stabilirea pedepsei sub formă de închisoare reală.

În drept, recursul este fondat pe art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu invocate în recursul ordinar al procurorului (*pct. 5. din decizie*), se reține că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 2. și 4. din prezenta decizie, atestă că instanțele de fond și de apel, în cazul indicării în rechizitoriu doar a unei circumstanțe agravante – comiterea infracțiunii în stare de ebrietate, legal și întemeiat au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei în latura pedepsei aplicate inculpatului, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, just au luat în considerare că inculpatul nu are antecedente penale, este caracterizat pozitiv, a recunoscut vina solicitând judecarea cauzei în procedura simplificată, argumentat a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 alin. (1) și (2) Cod penal, 364¹ Cod de procedură penală, conform căror la aplicarea

legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea penală. Pedepsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. În cazul alternativelor de pedeapsă prevăzute pentru infracțiunea săvârșită, pedeapsa cu închisoare are un caracter excepțional și se aplică atunci când gravitatea infracțiunii și personalitatea infractorului fac necesară aplicarea pedepsei cu închisoare, iar o altă pedeapsă este insuficientă și nu și-ar atinge scopul. O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei. Caracterul excepțional la aplicarea pedepsei cu închisoare urmează a fi argumentat de către instanța de judecată. Inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu muncă neremunerată în folosul comunității.

Deci, în cazul alternativelor de pedeapsă prevăzute pentru infracțiunile săvârșite - *amendă în mărime de la 850 la 1350 unități convenționale sau muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau închisoare de până la 3 ani*, cât și în cazul reținerii neîntemeiate în acțiunile inculpatului de către instanțe a elementelor calificative neimputate ultimului prin rechizitoriu cum ar fi: „...ori a rudelor ei apropiate, fie nimicirea bunurilor acestora..., ori schimbării caracterului ei în interesul celui care aplică violența sau al altei persoane, precum și aceleași acțiuni aplicate împotriva persoanei care își îndeplinește datoria obștească sau a rudelor ei apropiate...”, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatului în corespundere cu prevederile legale, fiind una echitabilă și proporțională în raport cu gradul prejudiciabil al infracțiunilor săvârșite, cât și a scopului pedepsei penale sub aspectul restabilirii echității sociale, corectării inculpatului, prevenirii săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și a altor persoane (pct. 2., 4. din decizie).

Pe lângă aceasta, recursul declarat, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanțele au apreciat probele și circumstanțele cauzei în latura pedepsei penale.

Însă, pornind de la relevanțele art. 6 pct. 11¹), 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor, iar judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel,

activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea probelor și circumstanțelor cauzei în latura pedepsei penale în alt sens decât cel pe care îl propune procurorul este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanțele de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârile contestate conțin motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că s-a aplicat inculpatului o pedeapsă individualizată conform prevederilor legale, și că recursul ordinar este unul vădit neîntemeiat.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce este vădit neîntemeiat, recursul de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, împotriva sentinței Judecătoriei Strășeni din 22 iunie 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 octombrie 2018, în privința inculpatului Patrinichi Oleg Ion, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, fiind pronunțată integral.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun